

In deze nieuwe rubriek wordt ingegaan op bijenbeheer aan de hand van één bijensoort en wat dit beheer betekent voor andere bijen en bloembezoekende insecten.

BIJENRUBRIEK #1

De rosse metselbij

Rosse metselbij (*Osmia bicornis*) is een algemene, maar ook heel leuke bij. Het is een van de twintig soorten metselbijen die in Nederland voorkomen. Deze bij vindt je meer in tuinen dan in openbaar groen.

Rosse metselbijen zijn roodbruin behaarde, hommeltachtige bijen van 10 tot 12 millimeter lang. De kleur verbleekt bij het ouder worden van de bij. Tussen de beharing door is een duidelijke groenachtige metaalglans te zien. Als de bijen stil zitten en je goede ogen hebt, kun je aan de voorkant van de kop hoorntjes zien. Het mannetje wordt onder andere gekenmerkt door zijn vrij lange antennes (voelsprietten). De rosse metselbij is een buikverzamelaar. Dat wil zeggen dat het stuifmeel wordt verzameld met de borstelharen die zich onder het achterlijf bevinden.

len in de afgelopen twintig jaar. De bijen waren toen al twintig tot veertig jaar niet meer in het intensief beheerde agrarische cultuurlandschap te vinden. De nieuwe generatie pesticiden is dan ook niet de directe oorzaak van de dramatische terugval van de wildebijenstand.

Het stedelijk gebied is een toevluchtsoord geworden voor de meeste Nederlandse wilde bijen. Zonder dit stedelijk gebied zou het inderdaad zeer rampzalig gesteld zijn met de wildebijenstand. Gemeentebesturen hebben de zware verantwoordelijkheid hun wildebijenpopulatie in stand te houden en te bevorderen. Dat wordt niet gerealiseerd door allerlei soorten bijenlinten en equivalenten daarvan aan te leggen, maar gewoon door ecologisch groenbeheer in het bestaande openbaar groen en door ecologisch beheer van tuinen. Verder moet een ijzersterke campagne worden gevoerd die ertoe leidt dat burgers, bedrijven en overheden het gebruik van chemische middelen buiten de landbouw volledig beëindigen.

Meer informatie over wilde bijen

www.bijenhulpdesk.nl
www.denederlandsebijen.nl

Leefwijze

Net als honingbijen en de meeste algemene hommels verzamelt het vrouwtje van de rosse metselbij nectar en stuifmeel op een zeer groot aantal plantensoorten, waaronder aalbes, daslook, blauwe druifjes, herik, judaspenning, hondsroos, boterbloemen, koolzaad, peer, vergeet-mij-nietje, Spaanse aak en speenkruid.

De rosse metselbij is alles behalve kieskeurig. Dit geldt ook voor de nestgelegenheid. Dat kunnen allerlei holle ruimtes zijn met een nestingang tussen 5 tot 10 millimeter. Onder natuurlijke omstandigheden gaat het meestal om oude kevergangen in dood hout. Daarnaast wordt vooral in de woon- en leefomgeving van mensen van een reeks van alternatieve nestgelegenheden gebruikgemaakt: bundels bamboestokjes, rietdaken en rietbundels, houtblokken met voorgeboorde gaten, gaten van schroeven en pluggen, kunststofbuisjes in nestkastjes, bijenhôtels et cetera. Omdat deze bijen niet veeleisend zijn, reageren ze snel op bijenhôtels, bijenblokken en nestkastjes voor solitaire bijen. Vooral uit educatief oogpunt is dat van grote betekenis.

Vliegperiode en voortplanting

De rosse metselbij vliegt van eind maart tot begin juni. De mannetjes komen als eerste uit de nesten tevoorschijn, de vrouwtjes volgen dan vrij snel. Vervolgens vindt de paring plaats. Een vrouwtje paart maar één keer. In tegenstelling tot andere wilde bijen duurt zo'n paring heel lang, vaak minuten achtereen. Daarna gaat deze metselbij op zoek naar een nest, waar ze afhankelijk van de lengte van het nest 6 tot 12 broedcellen aanlegt. Elke broedcel wordt bevoorrad met stuifmeel en nectar, waarna een eitje wordt gelegd. Als een nestgang gevuld is met broedcellen wordt de ingang met leem of klei dichtgemetseld. Vandaar de naam.

